

Protocol Voorbereiding/Afhandeling Longfunctieonderzoek

Document ID	NVLA 091228 prt VA lf
Document titel	Voorbereiding/Afhandeling Longfunctieonderzoek
Publicatiedatum	
Versie	1.0
Herzieningsdatum	

Doel

Het verbeteren van de kwaliteit van longfunctieonderzoek door de voorbereiding en afhandeling te standaardiseren.

Handelingsbevoegdheid

Alle medewerkers op de longfunctieafdeling. Longfunctieanalisten i.o (in opleiding) onder supervisie van een gediplomeerd begeleider.

Indicatie

Alle patiënten die een afspraak hebben voor een longfunctieonderzoek.

Contra-indicatie

Geen. Let wel op risicopatiënten en de algemene gesteldheid van de patiënt.

Risico patiënten kunnen onderverdeeld worden in verschillende groepen:

- degene waarvoor het longfunctie onderzoek wellicht een te zware lichamelijke inspanning betekent, (< 1 maand na een myocard infarct, patiënten met pijn in de buik, borst, of aangezicht, stress incontinentie)
- bij patiënten die mentaal de test moeilijk kunnen volgen.
- patiënten die als een potentiële besmettingsbron voor hun omgeving aangemerkt kunnen worden (MRSA, tuberculose, opportunistische infecties en pneumonie)
- patiënten waarvan bekend is dat ze een verminderde weerstand hebben (CF, HIV, Hepatitis) of die bekend zijn met haemoptoe, open wonden van het mondslijmvlies of bloedend tandvlees.¹

Benodigdheden

- Ingevuld aanvraagformulier
- Status / follow up / longfunctieoverzicht
- Afslagen patiëntenplaatje/etiketten
- Declaratieformulier
- Weegschaal
- Meetlat / meetlint
- Schoenlepel
- Geijkt meetsysteem ter bepaling van de benodigde parameters dat voldoet aan de criteria daartoe gesteld door ERS of ATS
- Mondstuk / neusknijper (met gaasje)
- Bacteriefilter (optioneel)
- Alcohol 70 %
- Gaasje 5/5 of 10/10 cm
- Luchtwegverwijder (β2-mimetica, anticholinergica)
- Bak voor gebruikte artikelen (mondstukken, neusklemmen)
- Borgscorelijst (optioneel)
- Noodset (+ protocol)
- (Is er reanimatie apparatuur bereikbaar?)

Vorbereiding

- De patiënt dient te allen tijde als er een afspraak wordt gemaakt voor longfunctieonderzoek informatie mee te krijgen betreffende het uit te voeren onderzoek eventueel met mondelinge toelichting.
- In de agenda of op het aanvraagformulier dienen altijd specifieke aandachtspunten vermeld te worden zoals: 'In rolstoel', 'Taalbarrière', 'Besmettelijk' etc. zodat de longfunctieanalist zich hierop kan voorbereiden.
- Alle te gebruiken apparaten dienen geïjkt te zijn.
- Er moeten voldoende voorraden aanwezig zijn.

Uitvoering

- Nadat de patiënt zich heeft aangemeld bij de afdeling worden de aanvraag, status, declaratieformulier en patiëntenetiketten samengevoegd en klaargelegd voor de longfunctieanalist.
- De longfunctieanalist leest en begrijpt de aanvraag en draagt zorg voor de onderzoekkamer en de benodigde apparatuur betreffende dat onderzoek.
- De longfunctieanalist roept de patiënt uit de wachtkamer en stelt zichzelf voor. De patiënt wordt meegenomen naar de onderzoeksruimte en kan daar de jas en eventuele tas of paraplu aan de kapstok hangen.
- Check of patiënt informatie heeft gekregen over het onderzoek en geef een korte uitleg over de duur en aard van het onderzoek.
- Bepaal vervolgens de lengte (of eventueel de spanwijdte) en gewicht van de patiënt.
 - o Lengte: schoenen uit, hakken tegen de muur, gestrekte rug en recht vooruit kijken.
 - o Spanwijdte: armen spreiden en van verst gelegen vingertop achterlangs over de rug naar ander verst gelegen vingertop meten. Voor lengte delen door factor 1,01 bij mannen en 1,03 bij vrouwen. Indien de spanwijdte gebruikt wordt, vermeld dit dan op het uitslagformulier.²
 - o Gewicht: jas, schoenen, portefeuille, sleutelbos en andere ballast afdoen en midden op de weegschaal plaatsnemen zonder steun. Bij zeer zware patiënten kunnen ook twee weegschalen worden gebruikt waarbij de uitslagen van beide instrumenten moeten worden opgeteld.
- De patiëntgegevens worden gecontroleerd en ingevoerd en er wordt geïnformeerd naar:
 - o (pulmonaal) medicijngebruik: welke longmedicatie is wanneer voor het laatst gebruikt.
 - o Rookgedrag: hoeveel, hoelang en wanneer is de laatste sigaret gerookt.
 - o Hoeveel exacerbaties laatste jaar.
 - o Hartklachten, hypertensie of inspanningsklachten.
 - o Ervaringen eerdere onderzoeken.
 - o Beleving klachten d.m.v. borgscorelijst.
- Vul de naam van de uitvoerende analist en de aanvrager in.
- Leg kort en bondig uit wat de patiënt moet doen en neem dan volgens het desbetreffende onderzoeksprotocol de test af. Let hierbij op de houding van de patiënt en op eventuele knellende kleding die een optimale ademhaling in de weg zouden kunnen staan.

Afhandeling

- Controleer of alle meetgegevens zijn opgeslagen.
- Wees zeer terughoudend in het doen van uitspraken over de resultaten naar de patiënt.

- Indien de patiënt klaar is, vragen en beoordelen of hij nog klachten heeft (de patiënt mag nooit met meer klachten huiswaarts keren zonder dat hier een arts van op de hoogte is).
- Controleer of de patiënt een (vervolg)afspraak heeft.
- Indien patiënt een aansluitende afspraak heeft hem in de wachtruimte plaats laten nemen of op weg helpen naar de betreffende afdeling en anders huiswaarts laten gaan nadat er op correcte wijze afscheid genomen wordt. (Let op persoonlijke bezittingen en ponsplaatje / patiëntenkaart.)
- Verwijder het mondstuk en reinig het meetinstrument volgens het hygiëneprotocol opgesteld door ziekenhuishygiënist.
- Deponeer het mondstuk en eventueel de neusklem in de daarvoor bedoelde bak/emmer.
- Verwerk de meetgegevens in een overzichtelijk meetrapport met daarin:
 - o Naam ziekenhuis en afdeling
 - o Naam, patiëntnummer en geboortedatum van de patiënt
 - o Uitvoerende longfunctieanalist
 - o Aanvragend arts
 - o Datum en tijd
 - o Lengte en gewicht
 - o Longfunctieparameters (absoluut en gerelateerd aan voorspelde waarden)
 - o Grafische weergave testen
 - o Eventueel opmerking bij de test:
 - Coöperatie
 - Techniek
 - Accepteerbaarheid
 - Herhaalbaarheid
 - Medicijngebruik
 - Bijzonderheden
- Maak een trendrapport indien de patiënt vaker is geweest.
- Voeg de rapporten toe aan de status of aan het longfunctieoverzicht.
- Declareer het longfunctieonderzoek.
- Berg status of longfunctieoverzicht op of geef indien nodig aan patiënt mee naar het polibezoek.
- Laat de ruimte schoon en opgeruimd achter.

Referenties

1 Longkruid 217, okt 2008, vertaling van de Taskforce ATS/ERS 2005: M.R. Miller, Algemene aspecten van longfunctieonderzoek.

2 Lesstof LOI: werken op een longfunctieafdeling, hoofdstuk 4 organisatie van een longfunctieafdeling; Hepper, Am Rev of Resp Diseases, 1965,9.

Auteur
Geautoriseerd door